

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

TURISTIČKI BILTEN

Jun, 2016.

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA

MINISTAR:

Branimir Gvozdenović

ADRESA:

IV Proleterske brigade 19
81000 Podgorica, Crna Gora

TELEFON:

+382 (0)20 446 346
+382 (0)20 446 347
+382 (0)20 446 341
Fax: +382 (0)20 446 215

E-MAIL:

milica.lekic@mrt.gov.me
ivana.radoman@mrt.gov.me

WWW.MRT.GOV.ME

NACIONALNA TURISTIČKA ORGANIZACIJA CRNE GORE

DIREKTORICA:

Željka Radak Kučavičić

ADRESA:

Marka Miljanova 17
81000 Podgorica, Crna Gora

TELEFON:

+382 077 100 001
Fax: +382 077 100 009

E-MAIL:

info@montenegro.travel

CALL CENTAR:

0 8000 1300

WWW.MONTENEGRO.TRAVEL**04 UVOD**

Branimir Gvozdenović - Ministar održivog razvoja i turizma

06 TURISTIČKE AKTUELNOSTI**08 CENTRALNA TEMA U JULU**

Intervju sa direktoricom Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore, Azrom Vuković

12 NACIONALNI PARKOVI**16 TURIZAM U PRIRODI I AVANTURISTIČKI TURIZAM**Intervju sa Lukom Bulatovićem iz turističke agencije „Explorer“
River bugging**20 ETNO SELA I HOTELI**Intervju sa Draganom Lalovićem, vlasnikom etno sela „Nevidio“ u Šavnižu
Intervju sa Milem Vukovićem, vlasnikom etno sela „Vuković“ u Bijelom Polju**28 NAJAVA MANIFESTACIJA U JULU**Južna regija
Sjeverna regija
Centralna regija**38 O CRNOJ GORI U STRANIM MEDIJIMA****40 METEOROLOŠKE KARAKTERISTIKE****42 TURISTIČKI PROMET U CRNOJ GORI**Broj turista i noćenja
Aerodromi Crne Gore
Montenegro Airlines
Drumski granični prelazi
Tunel Sozina
Nacionalni parkovi Crne Gore
Roaming usluge**PRATITE NAS NA
DRUŠTVENIM MREŽAMA:**

facebook.com/MORIT.me

@MRTME

BRANIMIR GVOZDENOVIĆ

Ministar
održivog razvoja
i turizma

Uvaženi čitaoci,

Crnogorske institucije i privrednici iz oblasti turizma sa ponosom predstavljaju rezultate poslovnim partnerima i čitavoj domaćoj i međunarodnoj javnosti, zato što znaju da: turizam je mnogo više od mora, sunca i snijega, i u tom smislu svaki napredak je rezultat kako naših fantastičnih prirodnih potencijala, tako i napora turističkih poslenika da svaki posjetilac nađe baš onu „svoju“ priču, za kojom traga kada ode na odmor. Najlakše je dovesti turistu. Najteže ga je zadržati, napraviti od njega prijatelja zemlje, koji će zatim, na najbolji mogući način – kroz lično iskustvo, neposredno, toplo i prije svega iskreno, pričati o vama.

Da li će se to desiti zavisi od nebrojeno faktora: svakog zaposlenog na aerodromu, graničnom prelazu; svakog zaposlenog u hotelu – od toga kako ste ga dočekali na parking, na koji način ste mu izašli u susret sa eventualnim problemom oko hrane ili sobe, kako ste mu dali instrukcije da dođe do nekog mjesta, je li bilo dovoljno sadržaja u blizini koji bi ga držali zainteresovanim, da li je lako i bezbjedno došao do vas, da li su vam cijene razumne i u skladu sa ponudom i stotinama drugih stvari koje se, zajedno, jednostavno zovu utisak o vama.

Teret odgovornosti za taj utisak imaju prvenstveno institucije, jer mi smo ti koji kreiramo sistem, strukturu, koja usmjerava dalje djelovanje. Sa druge strane, sistem je jak koliko i najslabija karika u njemu. Dakle, individualni doprinos svakog od nas je mnogo više od floskule.

Puno posla je pred nama, ali nas podaci uvjeravaju da smo uradili dosta toga. Naime, investicije su 2000. godine iznosile 10 miliona eura, a od 2007-2015. godine iznosile su 5.5 milijardi eura. Direktno i indirektno učešće turizma u bruto društvenom proizvodu prošle godine iznosilo je 22,1 % ukupnog BDP-a, a za 10 godina očekuje se da ta

brojka dođe na 30%. Ukupni prihod od turizma u 2005. godini iznosio je 222 miliona €, a u 2015. godini

801 milion €. Samo u 2015. godini otvoren je 21 objekat sa 428 soba, 245 apartmana i 1463 ležaja, a naša zemlja bila je povezana sa 76 destinacija avio-saobraćajem. Iz zemalja Zapadne Evrope imali smo dvocifrene stope rasta: Njemačke 66%, Velike Britanije 38%, Poljske 15%, Francuske 11%, Norveške 10% ... uz zadržavanje tradicionalnih, a takođe, izuzetno važnih tržišta.

Može li katkad statistika upućivati na stanje koje se ne poklapa u potpunosti sa stanjem na terenu? Možda i može. Ali ne može podatak da je najpoznatiji turistički vodič na svijetu – „Lonely planet“ označio baš Kotor kao mjesto broj 1 koje treba posjetiti ove godine. Ne može podatak da sve međunarodne institucije koje se bave statistikom u turizmu imaju projekcije slične našima; da iz godine u godinu imamo više koncerata, kulturnih dešavanja i, uopšteno govoreći, manifestacija čiji broj kontinuirano raste; da imamo povoljan vizni režim koji novim sporazumima i projektima stalno unapređujemo; da naši građani za 50-ak eura mogu otići avionom u neke od evropskih gradova...

Dešava se da ljudi koje vode politiku vide primarno globalnu sliku razvoja, a pojedinac isključivo svoju sliku – jedni vide samo šumu, drugi samo drvo. I jedna i druga su sasvim ispravne, a opet, jedna bez druge su okrnjene. Duboko vjerujem da smo našli pravi, srednji put, u kome ovu granu privrede razvijamo sa cjelovitom, ispravnom vizijom, u kojoj imamo globalni cilj postavljen na strateškim smjernicama, dok istovremeno pratimo način na koji njegova realizacija funkcioniše na terenu. Nije jednostavno, ali je, ako imate ideju, volju i snagu, izvodljivo. Kao i bilo šta u životu uostalom.

AKTUELNOSTI U BROJKAMA

19 HILJADA

Putnika će kompanija „easyJet“ ove sezone prevesti na relaciji Tivat-London-Tivat

25 EURA

Je najmanja početna cijena avio karte za prevoz kompanijom „Wizz air“ na relaciji između Crne Gore sa Italijom i Njemačkom.

KOMPANIJA „EASYJET“ UVELA NOVU LINIJU NA RELACIJI LONDON - TIVAT

Britanska niskotarifna kompanija „easyJet“ uvela je novu liniju od Getvika u Londonu do Tivta u Crnoj Gori od 16. juna, pri čemu su najavljena dva leta nedjeljno tokom ljetnjih mjeseci, svakog ponedjeljka i četvrtka. Ovom prilikom, „Aerodromi Crne Gore“ upriličili su doček povodom dolaska „easyJet“-a. Prisutne je pozdravio i ambasador Velike Britanije u Crnoj Gori, Jan Viting.

Prvim avionom na ovoj liniji pristigli su predstavnici najznačajnijih britanskih medija. Iz kompanije „easyJet“ očekuju da će na liniji London-Tivat-London ove sezone prevesti više od 19 000 putnika.

OD 24,99 € DO ITALIJE I NJEMAČKE

„Wizz Air“, najveći niskotarifni avio-prevoznik u Centralnoj i Istočnoj Evropi, objavio je da donosi svoje niskotarifne karte u Crnu Goru, sada 39. zemlju u mreži „WIZZ“-a, uvođenjem dvije nove linije iz Podgorice, počevši od avgusta. „Wizz Air“ će ponuditi letove Podgorica - Milano (aerodrom Bergamo) počevši od 20. avgusta i Podgorica - Minhen (aerodrom Memingen), počevši od 21. avgusta ove godine. Na objema linijama letovi će se realizovati dva puta nedjeljno. Karte se već sada nalaze u prodaji, na veb-sajtu wizzair.com, sa početnom cijenom od samo 24,99 eura. Urednici jednog od vodećih časopisa u sektoru avio-prevoza, „Air Transport World“, nedavno su imenovali „Wizz Air“ najboljom niskotarifnom avio-kompanijom u 2016. godini.

POTVRDITI KOTOR I TIVAT KAO TOP TURISTIČKE DESTINACIJE

Ministar Branimir Gvozdenović posjetio je opštine Tivat i Kotor, kada je sa njihovim rukovodstvom razgovarao o saradnji u oblastima u nadležnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma. Ovom prilikom ministar je izjavio: „Moja ambicija i ambicija mojih saradnika je bila da poželimo uspješan rad novom predsjedniku opštine Tivat i da stavimo na raspolaganje resurse Vlade i Ministarstva. Takođe, čestitao sam na prvih 5 mjeseci uspješnog turističkog prometa sa 20% više noćenja, što ukazuje da će ova turistička sezona bilježiti jako dobre rezultate. Drago mi je i da su otvorena dva nova hotela, a sugerisao sam i da se preduzmu određene dodatne aktivnosti na promociji benefita zakonske regulative koja se odnosi na pretvaranje stambenih jedinica u hotelske sadržaje, jer smo sigurni da Tivat sa novim sadržajima ove vrste dodatno može da se pozicionira kao destinacija koja nudi poseban kvalitet.“

Gvozdenović je istakao da je Kotor, zbog njegove posebnosti, prestižni svjetski turistički magazin „Lonely Planet“ uvrstio na prvo mjesto liste „Top 10 gradova koje obavezno treba posjetiti“ tokom 2016. godine, što je izazvalo veliku pažnju i doprinijelo da u prvih pet mjeseci ove godine Kotor posjeti značajno veći broj turista.

CRNA GORA I SRBIJA ZAJEDNIČKI NA SAJMOVIMA U TOKIJU I ŠANGAJU

Ministar održivog razvoja i turizma, Branimir Gvozdenović, sastao se u Beogradu sa potpredsjednikom Vlade i ministrom trgovine, turizma i telekomunikacija Srbije, Rasimom Ljajićem. Gvozdenović i Ljajić su postigli dogovor da Srbija i Crna Gora zajednički nastupe na predstojećim turističkim sajmovima u Tokiju i Šangaju, koji spadaju u red najvećih svjetskih manifestacija tog tipa.

STUDENTI POSJETILI MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA

U sklopu ekscurzije po Crnoj Gori, 27 studenata i dva profesora sa Univerziteta primijenjenih šumarskih nauka iz Rotenburga na Nekaru, posjetili su Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Takođe, Ministarstvo je posjetila i grupa od deset studenata Univerziteta primijenjenih nauka iz Hura, Švajcarska, koja je, u okviru izrade projekta „Preduslovi za razvoj turizma koji obezbjeđuje dobrobit za lokalno stanovništvo“, odabrala primjer Crne Gore za proučavanje.

„CRNA GORA - SVE ŠTO TI SRCE POŽELI“

U okviru „road show“ kampanje po većim gradovima Srbije, turistička ponuda Crne Gore predstavljena je na „Beogradskom manifestu“ od 27-29. maja, na Kalemegdanu. Kampanja „Sve što ti srce poželi“ privukla je pažnju mnogobrojnih posjetilaca i medija, koji su imali mogućnost da se na štandu Nacionalne turističke organizacije Crne Gore informišu o turističkoj ponudi za ljetnju sezonu. Takođe, Nacionalna turistička organizacija Crne Gore, u saradnji sa lokalnim turističkim organizacijama i strateškim partnerom, hotelskom grupom „Budvanska rivijera“, organizovala je promociju turističke ponude Crne Gore, u sklopu „road show“ kampanje, u Nišu, Kragujevcu, i Novom Sadu. Nakon uspješne promocije na tržištu Srbije, prezentacija ljetnje turističke ponude za 2016. godinu nastavila se i na tržištu Bosne i Hercegovine.

AZRA VUKOVIĆ

Direktorica Javnog preduzeća
za nacionalne parkove
Crne Gore

KOJI SU VAŠI PRIORITETI NAKON PREUZIMANJA FUNKCIJE DIREKTORA JAVNOG PREDUZEĆA ZA NP?

Kada govorimo o Nacionalnim parkovima Crne Gore, treba poći od činjenice da Javno preduzeće upravlja sa oko 10% najvrjednije, i, u smislu biodiverziteta, najbogatije teritorije zemlje, a od prošle godine, i Solanom. Crna Gora treba da bude prepoznatljiva po vrijednostima i ljepoti parkova, te mogućnostima unutar istih koje ne remete prirodni sklad i ravnotežu. Uspostavljanjem profesionalnog odnosa prema poslu koji kao preduzeće obavljamo, preuzimanjem odgovornosti za aktivnosti koje vršimo, uz neznatna ulaganja u infrastrukturu, smatram da će se profit parkova povećati u narednom periodu.

Jedan od ključnih izazova za ovo preduzeće jeste uspostavljanje održivog finansijskog poslovanja. Vođeni time, pristupili smo racionalizaciji troškova, posebno u onim sferama koje neće uticati na kvalitetno upravljanje zaštićenim prirodnim resursima.

Novi menadžment preduzeća naporno radi na uspostavljanju mehanizama kontrole potrošnje unutar Preduzeća, te organizaciji poslovanja koja je u skladu sa zakonskim okvirima. Ovo ističem posebno imajući u vidu izvještaj Državne revizorske institucije koji je uslijedio nakon revizije finansijskog poslovanja ovog preduzeća za 2014. godinu, a koji je imao 50 preporuka za implementaciju.

KADA GOVORIMO O PONUDI ZA OVU GODINU, ŠTA JE TO NA ŠTA NACIONALNI PARKOVI STAVLJAJU AKCENTAT?

Nacionalni parkovi pružaju interesantne, izazovne i atraktivne ponude za posjetioce koji žele da uživaju u prirodi i provedu aktivan odmor u zaštićenim područjima. Tako će posjetioći ove godine imati priliku da se zabave hodajući po „Stazi za boso hodanje“, da uživaju uz omiljenu literaturu u „Šumi za čitanje“ ili u pogledu kroz „Otvorena vrata“ na vidikovcima.

„Staza za boso hodanje“ na Ivanovim koritima duga je dva kilometra i sastavljena od 12 različitih podloga koje ćete preći na različite načine. U „Šumi za čitanje“ u Nacionalnom parku „Lovćen“ mogu uživati oni koji vole da svoje vrijeme provedu uz neku literaturu, dok smo za najmlađe pripremili posebno dizajnirano igralište za zabavu u prirodi. Vidikovci su posebno atraktivna mjesta u ovom parku, pa smo na određenim mjestima postavili specifičan mobilijar, takozvana „Otvorena vrata“.

Oni koji se odluče da svoje vrijeme provedu na Durmitoru, takođe će moći da se odmire u ležaljka, čitajući svoje omiljeno štivo, a odgovarajući sadržaji pripremljeni su i za djecu. Osim toga, i posjetioći Nacionalnog parka Durmitor moći će da dožive njegovu ljepotu kroz „Otvorena vrata“.

Ljubitelji biciklizma mogu se oprobati na „freeride“ i „Ocross-country“ planinskim biciklističkim stazama, a

pored toga formirane su i tematske staze. Takođe, vlada veliko interesovanje za ponudu vožnje kajacima na Crnom i Biogradskom jezeru.

Sve ove nove ponude uslovile su i nabavku nove opreme, pa sada svi zainteresovani mogu unajmiti planinska bicikla, šatore, kajake i drugu opremu u samim nacionalnim parkovima.

Ono što sam prepoznala kao neophodnost u dijelu turističke ponude jeste promocija parkova na domaćem i međunarodnom nivou. Neophodno je i promovisanje parkova sa aspekta biodiverziteta, prirodnog pejzaža, gastronomije, kulturnog nasljeđa, ali i aktivnosti koje je moguće realizovati unutar istih. Iz tog razloga radićemo i na poboljšanju promocije područja parkova, kako bi se u krajnjem doprinijelo boljoj posjećenosti.

Takođe, radimo na pripremi novog, interaktivnog veb-sajta, koji će obuhvatiti svih pet parkova i Solanu. Njime želimo da ujedinito sve ponude i sadržaje zaštićenih prostora na jednom mjestu kako bi turisti mogli unaprijed isplanirati šta žele da vide i kojim aktivnostima žele da se bave u okviru naših parkova.

DA LI PREDUZEĆE IMA DOVOLJNO KAPACITETA KADA SU U PITANJU NELEGALNE AKTIVNOSTI U OKVIRU PARKOVA I KAKO ĆE SE PRISTUPITI RJEŠAVANJU PROBLEMA U TOJ OBLASTI?

Jedna od velikih prijetnji za biodiverzitet jeste povećan broj nelegalnih aktivnosti u Parkovima. Vrlo često te aktivnosti prevazilaze kapacitete i mogućnosti koje Nacionalni parkovi Crne Gore imaju u suzbijanju istih. Zato ćemo uložiti dodatne napore u suzbijanju ovih negativnih pojava u nacionalnim parkovima, posebno imajući u vidu one koji su prepoznatljivi po, nažalost, nelegalnim aktivnostima. Činjenica je da u granicama i u blizini Nacionalnih parkova Durmitor i Skadarsko jezero živi najveći broj stanovnika, pa su upravo iz tog razloga i najčešće nelegalne aktivnosti upravo u tim parkovima.

U narednom periodu uložićemo dodatne napore da, u saradnji sa Službom zaštite, ali i lokalnim organizacijama i pojedincima, bolje koordinišemo i pojačamo aktivnosti nadzora na terenu, kako bi u značajnoj mjeri smanjili broj nelegalnih aktivnosti u zaštićenim područjima.

KAKVI SU TRENUTNO FINANSIJSKI EFEKTI ISKORIŠĆENJA POTENCIJALA NACIONALNIH PARKOVA, A KOLIKI JE NJIHOV STVARNI POTENCIJAL, I DA LI SE MOŽE OČEKIVATI DA SE TA DISKREPCIJA PREVAZIĐE?

Trenutni finansijski efekti na godišnjem nivou za 2015. godinu iznose oko 2 miliona eura. Prema studiji, koju je izvršio Program Ujedinjenih nacija za razvoj, potencijalni finansijski efekti od zaštićenih područja su na nivou 70 miliona eura, a s obzirom na trenutnu iskorišćenost od dva miliona, to znači da su ti efekti 35 puta manji od potencijala koja zaštićena područja posjeduju.

U tom pogledu, u narednom periodu ćemo raditi na osmišljavanju novih sadržaja i trudićemo se da uspostavimo dobar sistem naplate za sve objekte i usluge koje imamo u okviru Nacionalnih parkova Crne Gore. Sve to, uz adekvatnu promociju Parkova, doprinijeće boljim finansijskim efektima za preduzeće.

DA LI BI MOGLI DA NAM KAŽETE NEŠTO VIŠE O TRENDOVIMA U BROJU POSJETILACA U PARKOVIMA?

Činjenica je da broj posjetilaca u Parkovima iz godine u godinu raste. Taj se trend nastavlja i ove godine.

Imajući ovo u vidu, neophodni su adekvatni odgovori u smislu pružanja usluga onima koji su zainteresovani za boravak u našim parkovima, ali isto tako u smislu zaštite i kontrole teritorije parkova od prisilaka nelegalnim aktivnostima.

Sigurna sam da ćemo uspostavljanjem održivog, funkcionalnog i odgovornog sistema upravljanja biti u mogućnosti da adekvatno odgovorimo ovom zadatku.

KAKVI SU PLANVI PREDUZEĆA KADA JE U PITANJU RAZVOJ INFRASTRUKTURE?

U cilju uspostavljanja boljih uslova za boravak turista u Parkovima u narednom periodu planirali smo nekoliko infrastrukturnih projekata.

Jedan od ključnih infrastrukturnih objekata, čija implementacija se odvija u okviru Nacionalnog parka „Durmitor“, jeste izgradnja restorana na Crnom jezeru. Imajući u vidu brojne nagomilane probleme koji su se javljali od momenta planiranja ovog restorana, pa kroz sve faze realizacije istog u prethodnih godinu dana, danas možemo reći da činimo dodatne napore kako bi se omogućio nesmetan završetak radova i obezbijedilo otvaranje restorana u ovoj sezoni. Takođe, u narednom periodu očekuje se i završetak radova na restoranu na Biogradskom jezeru, ali i drugi projekti u ostalim parkovima.

Kapitalnim budžetom za 2016. godinu, za realizaciju višegodišnjih projekata Nacionalnih parkova, planirana je i valorizacija Žugića luke u kanjonu Tare, stavljanje u funkciju motela „Radovan Luka“, kao i izgradnja izložbenog paviljona u okviru Nacionalnog parka „Durmitor“. Osim toga, planirana je i rekonstrukcija bivše vojne karaule u Nacionalnom parku „Prokletije“, izgradnja kampa za „mobile home“ u Nacionalnom parku „Lovćen“, kao i rekonstrukcija putne infrastrukture u Nacionalnom parku „Biogradska gora“.

ŠTA JAVNO PREDUZEĆE ZA NACIONALNE PARKOVE CRNE GORE IMA U PLANU KADA JE RIJEČ O OČUVANJU PRIRODNIH VRIJEDNOSTI ZAŠTIĆENIH PODRUČJA?

Očuvanje prirodnih i kulturnih dobara osnovna je funkcija Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore i u narednom periodu nastavićemo da pojačano, i sa velikom pažnjom, brinemo o bogatstvu koje nam je priroda podarila. Upravo iz tog razloga, a u skladu sa zakonom i smjernicama dobijenim od strane Međunarodne unije za očuvanje prirode i prirodnih resursa, izrađeni su petogodišnji planovi upravljanja za Nacionalne parkove, za period od 2016. do 2020. godine. Između ostalog, u planovima su definisane aktivnosti vezane za očuvanje prirodnih vrijednosti kao što su:

- Uspostavljanje monitoringa mrkog medvjeda;
- Utvrđivanje prisutnosti najznačajnijih staništa vidre;
- Očuvanje florističkog diverziteta;
- Kontrola ubiranja ljekovite flore i šumskih plodova u komercijalne svrhe u NP Biogradska gora;

- Prikupljanje podataka o prisutnosti najznačajnijih vrsta sisara u cilju uspostavljanja dugoročnog monitoringa u NP Lovćen;
- Upravljanje staništem kolonijalnih vrsta ptica;
- Upravljanje staništem kudravog pelikana, i mnoge druge aktivnosti.

U pogledu kvalitetnog upravljanja prirodnim vrijednostima, neophodna je dosljedna implementacija planova upravljanja. Na prostoru nacionalnih parkova, Preduzeće vrši istraživačke i upravljačke aktivnosti koje su usmjerene na praćenje stanja nacionalno i međunarodno zaštićenih vrsta kroz sprovođenje monitoringa i definisanje mjera konzervacije. Ove aktivnosti definisane su Planovima upravljanja i godišnjim Programima upravljanja nacionalnim parkovima.

Kada je u pitanju flora i vegetacija, istraživačke upravljačke aktivnosti biće fokusirane prvenstveno na tzv. ranjive, odnosno ugrožene biljne vrste i ekosisteme i identifikovanje staništa endemskih i nacionalno i međunarodno zaštićenih biljnih vrsta. Posebna pažnja biće posvećena identifikaciji invazivnih vrsta na prostoru parkova, praćenju njihovog daljeg širenja i definisanja upravljačkih mjera u cilju suzbijanja ovih vrsta. Imajući u vidu značaj šumske vegetacije i činjenicu da šume u nacionalnim parkovima zauzimaju površinu od 42,852 ha ili 5,2% ukupne površine šuma u Crnoj Gori, u narednom periodu planirane su brojne upravljačke aktivnosti u cilju unapređenja stanja šuma. Takođe, biće posvećena značajna pažnja praćenju stanja rijetkih, ugroženih i zaštićenih sisara, kako bi se dobila jasna slika o njihovoj brojnosti i distribuciji, kao i mogućim mjerama upravljanja u cilju unapređenja stanja njihovih populacija.

NACIONALNI PARKOVI CRNE GORE

Nacionalni parkovi Crne Gore su područja izuzetne ljepote i rijetkih prirodnih vrijednosti. Njenih pet nacionalnih parkova: „Durmitor“, „Lovćen“, „Biogradska gora“, „Skadarsko jezero“ i „Prokletije“ predstavljaju važnu turističku ponudu u ukupnoj ponudi Crne Gore.

Zaštićena područja postaju sve važniji dio turističke ponude u brojnim državama svijeta. Stoga, većina zaštićenih područja u Evropskoj uniji otpada na Nacionalne parkove i parkove prirode. Za navedene kategorije postoji i najveće interesovanje različitih grupa korisnika usmjerenih na aktivni odmor.

NACIONALNI PARK DURMITOR

U Nacionalnom parku „Durmitor“ posebna pažnja je usmjerena na razvoj turizma orijentisanog na prirodu. Implementiranjem specifičnih ciljnih aktivnosti Nacionalni parkovi Crne Gore utiču na diversifikaciju turističke ponude i kreiranje novih turističkih proizvoda. Takođe, novi turistički proizvodi u Nacionalnom parku „Durmitor“ omogućuju smanjenje efekata sezonalnosti u smislu povećavanja vansezonske ponude.

Posjetioci Nacionalnog parka „Durmitor“ mogu svoj odmor provesti uz brojne aktivnosti kao što su: pješčenje, biciklizam, rafting, splavarenje i kajakarenje po rijeci Tari, vožnja čamcem po Crnom jezeru, odmor u „Šumi za čitanje“, sportski ribolov, hodanje na krpljama, slobodno penjanje, vožnja džipovima, zip lajn na Đurđevića Tari i brojne druge aktivnosti o kojima se mogu informisati u centrima za posjetioci.

Najbolji period za posjetu „Durmitoru“: maj - oktobar

U Nacionalnom parku „Durmitor“ nalaze se dva centra za posjetioci. Takođe, na području parka markirano je 25 planinsko-pješačkih staza, različitih dužina i stepena izvodljivosti, ukupne dužine 150 km.

i

Radno vrijeme Centra za posjetioci: tokom ljetnje turističke sezone, **svakog dana od 9.00-17.00 h**

Van sezone, **radnim danima od 7.00-15.00 h**

Cijena dnevne ulaznice po osobi iznosi **3€**

Kontakt: tel:+382 (0)52 360228 / mail: npdurmitor@nparkovi.me / web: www.nparkovi.me

NACIONALNI PARK BIOGRADSKA GORA

Najznačajniju prirodnu vrijednost u Nacionalnom parku „Biogradska gora“ predstavlja prašumski rezervat. Stoga, posebna pažnja usmjerena je na razvoj održivog turizma poštujući osjetljivost ovakvog ekosistema, te pristupajući vrlo brižljivo odabiru infrastrukture i proizvoda koje se u ovom parku nude posjetioci.

U Nacionalnom parku „Biogradska gora“ posjetioci mogu svoj aktivni odmor provesti i uz: pješčenje, biciklizam, kajakarenje i vožnju čamcima po jezeru, čitanje u „Šumi za čitanje“, sportski ribolov, vožnju džipovima i dr. Standardnom signalizacijom markirano je 6 planinsko-pješačkih staza.

Najbolji period za posjetu „Biogradskoj gori“: maj-oktobar.

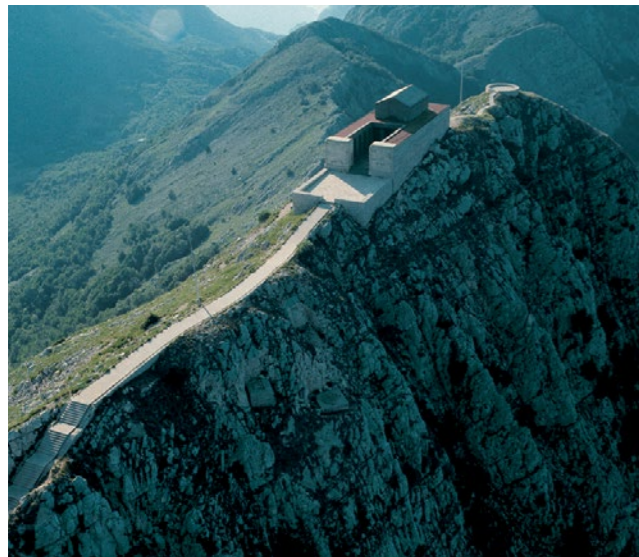
i

Radno vrijeme Centra za posjetioci: tokom ljetnje turističke sezone, **svakog dana od 9.00-17.00 h**

Cijena dnevne ulaznice po osobi iznosi **3€**

Kontakt: tel:+382 (0)20 865625 / mail: npbiogradskogora@nparkovi.me / web: www.nparkovi.me

NACIONALNI PARK LOVČEN

Različitim projektima Nacionalni parkovi Crne Gore utiču na diversifikaciju turističke ponude kreiranjem novih turističkih proizvoda, koji se u Nacionalnom parku „Lovćen“ oslanjaju na planinski turizam.

Centar za posjetioce Nacionalnog parka „Lovćen“ nalazi se u naselju Ivanova Korita.

Nacionalni park „Lovćen“ nudi: pješaćenje, biciklizam, staze za bosu hodanje, „Šumu za čitanje“, avanturistički park, vožnju džipovima i dr.

Najbolji period za posjetu Nacionalnom parku „Lovćen“: maj-oktobar.

i

Radno vrijeme Centra za posjetioce: tokom ljetnje turističke sezone, **svakog dana od 9.00-17.00 h**
Van sezone, **radnim danima od 8.00-16.00 h**
Cijena dnevne ulaznice po osobi iznosi **2€**

Kontakt: tel:+382 (0)67 344678, +382(0)67 344234 / mail: nplovcen@nparkovi.me / web: www.nparkovi.me

NACIONALNI PARK PROKLETIJE

Kao najmlađi crnogorski nacionalni park, Nacionalni park „Prokletije“ sa posebnom pažnjom planira razvoj turizma orijentisanog na prirodu. Kroz različite projekte posjetiocima nudi mogućnost pješaćenja, biciklizam, slobodno penjanje i dr.

Najbolji period za posjetu Nacionalnom parku „Prokletije“: maj-oktobar.

Centar za posjetioce u Gusinju nalazi se na putu prema Alipašinih izvorima i dolini Ropojana.

i

Radno vrijeme Centra za posjetioce: tokom ljetnje turističke sezone, **svakog dana od 9.00-17.00 h**
Van sezone, **radnim danima od 8.00-16.00 h**
Cijena dnevne ulaznice po osobi iznosi **1€**

Kontakt: tel:+382 (0)68 871550 / mail: npprokletijem@nparkovi.me / web: www.nparkovi.me

NACIONALNI PARK SKADARSKO JEZERO

Novi turistički proizvodi u Nacionalnom parku „Skadarsko jezero“ omogućili su povećanje vansezonske ponude. U ponudi Nacionalnog parka „Skadarsko jezero“ su: staze za pješaćenje, biciklističke staze, hajkarenje, posmatranje ptica, krstarenje, sportski ribolov, vinske staze i sl. Takođe, U Nacionalnom parku „Skadarsko jezero“ nalaze se dva centra za posjetioce, u naseljima Virpazar i Vranjina.

Najbolji period za posjetu Nacionalnom parku „Skadarsko jezero“: april-oktobar.

i

Radno vrijeme Centra za posjetioce: tokom ljetnje turističke sezone, **svakog dana od 9.00-17.00 h**
Van sezone, **radnim danima od 8.00-16.00 h**
Cijena dnevne ulaznice po osobi iznosi **4€**

Kontakt: Centar za posjetioce Vranjina +382 (0)20 879103 / Centar za posjetioce Virpazar +382 (0)20 711104
mail: promocija@nparkovi.me, npskadarskojezero@nparkovi.me / web: www.nparkovi.me

LUKA BULATOVIĆ

Turistička agencija
„EXPLORER“

PO VAŠEM MIŠLJENJU, KOJE SU TO LOKACIJE SU NAJVEĆI POTENCIJALI ZA RAZVOJ AVANTURISTIČKOG TURIZMA U CRNOJ GORI?

Crna Gora je jedinstvena po prirodnom i kulturnom divezitetu na ovako malom prostoru, a svojim geografskim položajem, povoljnom klimom i raznovrsnom ponudom privlači turiste koji su željni novih iskustava. Raznolika priroda, nacionalni parkovi, parkovi prirode, kanjoni, jezera, visoravni, prelijepa plaže, rijeke, povoljnosti su koje nam Crna Gora pruža za razvoj avanturističkog, odnosno, aktivnog turizma, kako u priobalnom, centralnom tako i u sjevernom dijelu Crne Gore. Nemamo raznolikosti samo u prostoru, već i u kulturi, tradiciji i arhitekturi. Postepeno otkrivanje i valorizovanje sjeverne i centralne regije dovodi nas do toga da baš ovi lokaliteti postaju posebno interesantni za razvoj avanturističkog i aktivnog turizma. Kao posebno interesantne lokacije izdvojio bih: Bjelasicu, Sinjajevinu, Prokletije, Durmitor, Pivsko jezero, Kuče, Lovćen, Škadarsko jezero i, naravno, Veliku plažu. Od velikog značaja je to što se u okolini ovih prirodnih rezervata nalaze odgovarajući smještajni kapaciteti, što je veoma dobro za logistiku ovakvog vida turizma. Ovaj turizam može da ima priču dvije sezone, sa tendencijom širenja na godinu dana. Sa proizvodima koje nudimo ne smijemo kopirati duge destinacije, već nastojati da kreiramo što više atraktivnih, jedinstvenih i raznovrsnih vidova ponude, koji moraju biti autentični.

ŠTA IMATE U SVOJOJ PONUDI?

„Explorer“ postoji već 12 godina u Crnoj Gori kao jedna od najpoznatijih firmi iz oblasti aktivnog i MICE turizma. Prepoznatljivi smo po tome što su u našim programima spojeni kontinentalni i primorski djelovi Crne Gore, jer smatramo da nam je to najveća šansa u kvalitetnom, jedinstvenom i visokoplatežnom turizmu.

Specijalizovani smo za aktivni turizam, pa tako u okviru naše firme posjedujemo: džipove i ATV vozila namijenjena za „off road“, motorne sanke. Kada su u pitanju vođeni sportovi, tu su rafting, kanjoniranje, kajaking, „fly fishing“, a imamo i brod kojim nudimo krstarenja i svu neophodnu opremu za navedene sadržaje. Za one koji vole da u potpunosti uživaju u prirodi nudimo kampovanje i katering, a imamo svoju ergelu konja sa profesionalnim vodičima za jahanje. Posebno interesantne aktivnosti za koje takođe imamo svu potrebnu opremu i uz koje vas prate naši profesionalni vodiči su: pješčačenje, biciklizam, alpinizam, paraglajding, speleologija, penjanje po stijenama. Odnedavno, naša firma je usmjerena i na avanturističke parkove u kojima sada razvijamo i nove segmente kao što su penjanje na vještačkim stijenama.

Veliki potencijal naše zemlje je zimski turizam. Osim skijašišta, imamo planine koje su idealne za bijele sportove. U toku zime organizujemo karavane motornim sankama, šetnju hrpljama, imamo mašinu za nordijsko i langlauf skijanje, kao i opremu za „snowboard“, alpsko i nordijsko

skijanje. Opremu nudimo u naša tri ski rental centra od kojih su dva u Kolašinu i jedan na Žabljaku. Osim alpskog, borda, „free ride“ skijanja, tura motornim sankama, naše planine su idealne i za zimske uspone, „kite boarding“ i organizovane ture psećim zapregama. Poseban značaj pridajemo organizaciji „team building“-a i raznih događaja, te kružnim i tematskim turama, organizaciji gastronomskih i kulturnih ruta, itd.

Ono što bih predložio našim kolegama i ljudima koji osnivaju svoj biznis u aktivnom turizmu jeste da vode računa, kako bi sačuvali proizvod, s tim da se ne takmiče da ponude što nižu cijenu, već da kvalitetom privuku goste.

AVANTURISTIČKI PARKOVI I RAFTING KAO POSEBNO INTERESANTNA PONUDA?

Avanturistički parkovi daju dodatan impuls razvoju aktivnog turizma, jer se u avanturističkim parkovima ljudi obučavaju za različite aktivnosti sa kojima se mogu sresti u prirodi. Avanturistički park je odličan način da se valorizuje zaštićeni prostor i da se vodi pritom računa o životnoj sredini. U toku boravka u parku, a samim tim u prirodi, svi imamo mogućnost svi da se, pored zabave i rekreacije, edukujemo o očuvanju prirode i životne sredine.

Crna Gora je jedinstvena destinacija kada su u pitanju sportovi na rijekama, samim tim što se kod nas nalazi najdublji i najljepši kanjon u Evropi, kanjon rijeke Tare. Tokom avgusta moguće je spustiti se na dužini od 130 km u kontinuitetu, što takođe predstavlja jednu od najdužih rafting tura u Evropi. Na ovom području nastanjena je i „čovječija ribica“, karakteristična po tome da može opstati samo u najčistijim vodama. Pored Tare, za rafting možemo koristiti i rijeke Moraču, Lim i Zetu. Ono što je najvažnije je to da u Crnoj Gori možemo imati rafting preko cijele godine. Tako da za ljude koji su zainteresovani samo za turizam na rijekama, mi možemo organizovati najmanje sedam dana raftinga na crnogorskim vodotocima, a za ljubitelje kajaka i različite ture u trajanju od 15 dana.

ŠTA SU POTENCIJALI CRNE GORE KADA JE RIJEČ O SPELEOLOGIJI I ŠTA TU IMATE PONUDI?

U Crnoj Gori postoji mnoštvo speleoloških lokacija različitih stepena težine. Centralni i sjeverni dio su najbogatiji zanimljivim pećinama, u kojima ljubitelji speleologije mogu da provedu nezaboravne trenutke. Od posebnog značaja je to što se u Crnoj Gori razvijaju projekti i kada je u pitanju speleologija. Veoma cijenimo privatna ulaganja, kao što imamo slučaj sa Lipskom pećinom, kao i ulaganja u infrastrukturu Đalovića pećine od strane države i Opštine Bijelo Polje.

Ovo su ujedno i najatraktivnije pećine za speleologiju. Ono što je jednako bitno da bi ovaj vid turizma u što većoj mjeri zaživio, jeste to da u blizini treba da postoje odgovarajući smještajni kapaciteti. Kada je riječ o Lipskoj pećini, ona se nalazi u blizini turističkih gradova, i to je ono što joj daje prednost u odnosu na Đalovića pećinu.

Ono što je sigurno, jeste to da Crna Gora obiluje velikim potencijalom kada je speleologija u pitanju i većina opština bi trebalo da traži šansu u ovakvim i sličnim sadržajima. U posjedu agencije imamo opemu koja je potrebna da ovaj vid aktivnosti prođe u najboljem redu, uz iskusne vodiče, a speleološke ture organizujemo za pojedince i grupe.

Crna Gora jeste jedinstvena, ali takva mora biti i u ponudi. Ponuda mora biti kvalitetna, a do kvaliteta možemo doći tako što će država uz pomoć koncesija privući prepoznatljive i kvalitetne turističke kompanije iz zemlje i inostranstva koje će gazdovati turističkim proizvodom, a država to kontrolisati. Takav model, a geografski slična destinacija Crnoj Gori, ima Novi Zeland koji je prepoznatljiv u svijetu budući da ima koncesije do 30 godina.

RIVER BUGGING

River bugging je novi sport koji je nastao i razvio se na Novom Zelandu. Naime, to je zabavna aktivnost, sigurna i laka za učenje, što je čini atraktivnom za početnike i odličnom prilikom za tur-operatore, turističke agencije i sportske klubove ne samo iz Crne Gore već i iz okruženja.

River bug je plutajući „čamac“ za jednu osobu u kojem se vesla rukama, uz korišćenje rukavica i papuča. Mali je i prilično lak (7,5 kg) i pruža direktan kontakt sa vodom. Takođe, veoma je lak za manevrisanje i prolazak kroz tjesnace i brzake. Debljina neopren odijela iznosi 8mm, tako da se ovaj sport može upražnjavati na Tari već od maja mjeseca. Dakle, idealan za uživanje u Tari cijelim njenim tokom.

DRAGAN LALOVIĆ

Vlasnik etno sela
„Nevidio“
u Šavniku

MOŽETE LI NAM REĆI ŠTA SVE NUDITE POSJETIO- CIMA I KAKO STE DOŠLI NA IDEJU DA NAPRAVITE OVAKO RAZNOVRNSNO I PONUDOM BOGATO ETNO SELO ?

Osim standardne pansionске ponude i nacionalnog restorana, trudimo se da ponuda bude okrenuta geografskom i biološkom nasljeđu našeg okruženja. Tu izdvajamo kanjone Komarnice, Bukovice, Pridvorice i Bijele, planinu Durmitor i to naročito južnu stranu, potom sjevernu stranu planine Vojnik, kao i samo selo Pošćenje koje, osim prelijepe prirode, ima i kulturno nasljeđe (crkvu iz 15. vijeka, stečke iz 13. vijeka itd.) i obilaske manastira Podmalinsko i Bijela.

Ove godine pripremili smo i turu, simbolično nazvanu „Seoska staza“ (koja prolazi samo kroz selo) i podrazumijeva obilazak dva kanjona, dva vidikovca, staru pošćensku tvrđavu i crkve, a ova tura traje tri i po sata.

Od ranije, u ponudi imamo 29 opremljenih stijena za sportsko penjanje, devet pješačkih i biciklističkih staza, a organizujemo i alpinističku i planinarsku školu. Naravno, prolazak kroz kanjon Nevidio – poslednji osvojeni u Evropi – je u našoj ponudi od kada je etno selo počelo sa radom, kao i „hiking“ ture uz izvanredne vodiče. Ovo što mi nudimo nije ništa novo, a inspiraciju i ideju sam našao u svjetskim planinskim turističkim destinacijama, te je ponuda samo prilagođena našem ambijentu i uslovima.

KAKVO JE INTERESOVANJE TURISTA I IZ KOJE VAM ZEMLJE DOLAZI NAJVIŠE TURISTA?

Interesovanje je veliko, naročito za vanpansionске usluge, a turiste najviše zanima planinarstvo i to do najljepših vrhova Durmitora, prolazak kroz kanjon Nevidio, biciklizam, kao i rafting rijekom Tarom. Imamo puno gostiju iz Holandije, Finske, Velike Britanije, Njemačke, Belgije, Francuske, a što se tiče Regiona, najviše gostiju dolazi iz Srbije, Bosne i Hercegovine i Slovenije.

KAKVE SU CIJENE, KOLIKO KOŠTA BORAVAK U VAŠEM ETNO SELU?

Cijene su pristupačne, na nivou prošlogodišnjih. Pun pansion košta 25 i 28 eura, polupansion 20 i 23 eura, spavanje sa doručkom 15, odnosno 18 eura. Od vanpansionskih ponuda, kao što je, na primjer, prolazak kroz kanjon Nevidio, sa punim pansionom, i naravno vodičem i opremom iznosi 100 eura.

PLANIRATE LI IZGRADNJU NEKOG VEĆEG SMJEŠTAJNOG OBJEKTA I KAKVI SU VAM PLANOVI ZA BUDUĆNOST?

Započeli smo izgradnju planinarskog doma u kompleksu etno sela koji će imati 52 ležaja i nadamo se da će biti u funkciji 2018. godine, tako da će ukupni smještajni kapacitet iznositi 80 ležaja. Takođe, planiramo izgradnju jedne manje ferate u stijeni, koja se nalazi pored sela, ali i izgradnju ferate u Boljskoj gredi, što bi vanpansionsku ponudu učinilo mnogo bogatijom. Osim toga, u planu je i izrada staze do vrha planine Vojnik (1998mnnv).

KOJE SU PREDNOSTI ETNO SELA „NEVIDIO“, ŠTA JE TO PREPOZNATLJIVO ŠTO VAS IZDVAJA OD DRUGIH KOJI SE BAVE ISTOM DJELATNOŠĆU?

Mislim da smo prepoznatljivi po vanpansionskoj ponudi, adrenalinskim i avanturističkim turama koje omogućavaju turistima da vide i osjete netaknutu i divlju prirodu kao i domaću i tradicionalnu kuhinju i gostoprimstvo.

MILE VUKOVIĆ

Vlasnik etno sela
„Vuković“
u Bijelom Polju

Daleko od gradske buke, uz žubor jezera i cvrkut ptica, nalazi se idealno mjesto za odmor - etno selo „Vuković“. Etno selo je smješteno u predivnoj Vraneškoj dolini u Tomaševu, na mjestu koje se zove Majina gora. Ekskluzivan po svojoj ideji, ambijentu, ugostiteljskoj ponudi i osoblju ovaj jedinstveni kutak nosi obilježje crnogorske kulture i tradicije. Mnogobrojne slike, fotografije, originalni predmeti, oružje, ordenje, dokumenti i suveniri ne bude samo nostalgiju već istinski duh poštovanja jednog slavnog doba u kome je Crna Gora stekla mjesto i ugled u svijetu.

Etno selo „Vuković“ posluje od 2011. godine i posjetiocima nudi ugostiteljske usluge, avanturistički park za djecu, igralište za djecu, bazen za kupanje, kamping prostor, organizaciju jednodnevnih izleta, organizaciju međunarodnih festivala, svadbi i drugih veselja, kao i mnoge druge sadržaje koje gostima pružaju nezaboravan boravak u selu.

KAKVO JE INTERESOVANJE TURISTA, IZ KOJE VAM ZEMLJE DOLAZI NAJVIŠE TURISTA?

Kako godine poslovanja protiču, tako i sve veći broj gostiju dolazi do naših kontaktnih telefona i svakog mjeseca imamo sve više i više zainteresovanih stranaca. Ove godine smo

osposobili kamping prostor, pa smo već imali 30 kampera iz Holandije, Francuske, Turske, Makedonije i drugih zemalja. S obzirom na to da se turizam i ponuda na sjeveru Crne Gore upotpunjuje, tako iz godine u godinu imamo sve više posjetilaca iz naše države iz inostranstva.

NA KOJI NAČIN JE SELO ORGANIZOVANO KADA SU U PITANJU SMJEŠTAJNI KAPACITETI?

U našoj ponudi još uvijek nemamo smještajne kapacitete, i nadamo se da ćemo za sljedeću godinu i to uspjeti da organizujemo za goste, kako bi ih što duže zadržali u našem etno selu.

Za sljedeću godinu planirana je izgradnja 10 savremeno opremljenih kućica, koje će tokom jednog dana moći da smjeste oko 50 gostiju te se nadamo se da ćemo uspješno realizovati naše planove.

Ove godine smo izgradili novi restoran kapaciteta 200 mjesta kao i bazen za kupanje. Pored toga upotpunili smo i avanturistički park, kako bi naši najmlađi uživali u sadržajima Sela.

MALI HOTEL TREBJESA

„Trebjesa“ je mali hotel kategorije 4**** sa 8 smještajnih jedinica, sa 14 ležaja i idealno mjesto, kako za odmor, dobru kafu, bogatu kuhinju tako i za miran san. Jednom riječju, pravi kutak za hedoniste. Okolinu hotela čini prelijepo uređen park, upotpunjen teniskim terenima, igralištem za djecu, a nedaleko od hotela nalazi se i trim staza u borovoj šumi sa spravama za vježbanje od prirodnih materijala, uglavnom drveta.

Ponudu hotela „Trebjesa“ čini još raznovrsnijom i atraktivan vid rekreacije, koji je kao turistički proizvod prepoznat i zastupljen u cijelom svijetu, a to je planinski biciklizam. Takođe, u okviru park šume „Trebjesa“ nalazi se jedna od najboljih staza za biciklizam, dužine 5740 m.

GOSTIONICA ZVONO U PLUŽINAMA

U ulici koja vodi ka Pivskom jezeru, ušuškan u zelenilo, nenametljiv i tih, ali pouzdan, topao i srdačan, baš kao oči ribolovca rođenog kraj vode, postoji gostionica „Zvono“ kategorije 3*** sa 18 ležaja. Gostionica je poznata po domaćoj medovini, dobrim izložbama, rok i džez koncertima u ljetnjim večerima, svježim i lakim od mirisa planina i treptaja Pive.

SOUTHERN SOUL FESTIVAL

Mjesto održavanja: Velika plaža, Ulcinj

Vrijeme održavanja: 30. jun - 3. jul

„Southern Soul” spada u takozvane „boutique” festivale koji se odlikuju intimnom atmosferom, te su zahtjevni putnici i ljubitelji muzike otkrili pravi ljetnji raj. Velika ulcinjska plaža, Kopakabana i „Dolcinium Kite Club”, po četvrti put za redom, biće domaćini ovog jedinstvenog festivala, koji će predstaviti izuzetan muzički program sa blizu 50 imena sa svjetske muzičke scene. „Southern Soul 2015” je do sada zabilježio najbrojniju publiku, pa je tako u toku četiri dana festival posjetilo blizu 9 000 ljubitelja „soul”, „jazz”, „funk”, „hip hop”, „disco” i „house” muzike.

Misija „Southern Soul Montenegro Festivala” jeste popularizacija pomenutih muzičkih pravaca u Crnoj Gori i regionu, postavljanje temelja za festivalski turizam bez kojeg razvijene evropske zemlje ne mogu zamisliti svoje turističke strategije, promocija Crne Gore, naročito ulcinjske regije, kao i promocija predsezonskog turizma.

XXXI GRAD TEATAR

Mjesto održavanja: Budva

Vrijeme održavanja: 20. jun - 10. avgust

Jedan od najprestižnijih umjetničkih festivala u zemlji i regionu, osnovan 1987. godine, održava se tokom ljetnjih meseci u Budvi. Trgove i pjacete Starog grada, ali i djelove grada izvan starogradskog jezgra, ovaj festival pretvara u scenu na otvorenom, na kojoj i posjetilac i slučajni prolaznik postaju učesnici umjetničkog čina.

TIVATSKO KULTURNO LJETO „PURGATORIJE”

Mjesto održavanja:

Centar za kulturu, Tivat

Vrijeme održavanja:

od 21. juna do kraja septembra

Najveći broj predstava odvija se na tivatskoj ljetnjoj pozornici, smještenoj u ljetnjikovcu Buća. Takođe, sadržaji manifestacije „Purgatorije” obiluju gostovanjima domaćih i stranih pozorišnih trupa, predstavama, performansima, književnim večerima i likovnim izložbama. Iz godine u godinu, tivatski festival kulture sve je posrećeniji, što potvrđuje kvalitet sadržaja koji čine program ove manifestacije. Turisti koji borave u Tivtu, zahvaljujući bogatom sadržaju „Purgatorija”, uvijek puni utisaka odlaze iz grada i rado mu se vraćaju.

TIVATSKE LJETNJE FEŠTE

Mjesto održavanja: Tivat

Vrijeme održavanja:

od 22. juna do kraja septembra

Turistička organizacija Tivta u toku ljeta organizuje razne događaje i manifestacije različitog karaktera. Od gastro-večeri u dogovoru sa hotelskom privredom grada, koje su obogaćene raznim sadržajima poput folklornih i muzičkih nastupa, preko različitih koncerata koji uljepšavaju ljetnje večeri i čiji se zvuci daleko čuju, i klapskih večeri, pa sve do sportskih manifestacija.

KOTOR ART FESTIVAL

Mjesto održavanja: Kotor

Vrijeme održavanja: 1. jul - 17. avgust

Međunarodni festival „Kotor Art” traje od kraja juna do sredine avgusta. Do sredine avgusta nastupiće preko 2 000 umjetnika, izvođača i predavača kroz 8 festivalskih segmenata: „Festival klapskog pjevanja”, „Festival pozorišta za djecu”, „Don Brankovi dani muzike”, „KotorArt Teatar”, „Kotor APSS”, „Pisanje grada”, „Pjaca od filozofa” i „Sea Rock” festival.

Tokom 48 dana izvešće se 115 programa na 27 lokacija u Starom gradu, Kotoru i Boki, sa učesnicima iz 25 zemalja (Portugal, Italija, Njemačka, Rusija, Austrija, Belgija, Švajcarska, Norveška, Letonija, Poljska, Španija, Čile, Venecuela, Meksiko, Izrael, SAD...).

DON BRANKOVI DANI MUZIKE

Mjesto održavanja: Kotor

Vrijeme održavanja: 13. jul - 17. avgust

„Don Brankovi dani muzike”, koji se održavaju u okviru „KotorArt”-a, u glavnom programu donijeće 16 koncerata, među kojima nastupe simfonijskih, horskih i baletskih ansambala iz regiona, kao i afirmisanih kamernih sastava i solista. Među njima treba istaknuti čuvenog ruskog pijanistu Nikolaja Luganskog, koji će nastupiti 28. jula, dok će festival 16. avgusta zatvoriti jedan od najvećih kompozitora današnjice, Kšištof Penderecki. Program festivala, koji tradicionalno sadrži i praižvođenja, ponudiće čak tri svjetske premijere, koje su nastale kao porudžbine „KotorArt”-a. Festivalski orkestar „KotorArt”-a izvešće četiri koncerta, a tri koncerta održaće zvijezde pop i rok scene. Planirani prateći program najobimniji je u istoriji Festivala, i obuhvatiće preko stotinu multidisciplinarnih događaja, osmišljenih sa ciljem animiranja svih kotorskih pjaca različitim umjetničkim sadržajima. Od novembra 2015. „KotorArt”, u saradnji sa Muzičkom školom „VidaMatjan”, kontinuirano realizuje Kotorsku koncertnu sezonu, koja podrazumijeva po četiri koncerta mjesečno u periodu od novembra do juna, uz učešće umjetnika iz Crne Gore, regiona i Evrope, kao i besplatne radionice za učenike škole.

KOTORSKI FESTIVAL POZORIŠTA ZA DJECU

Mjesto održavanja: Kotor

Vrijeme održavanja: 1. jul - 12. jul

„Kotorski festival pozorišta za djecu” se, od osnivanja 1993. godine, iznova potvrđivao kao najznačajnija manifestacija ove vrste u regionu i kao uzoran model kada su u pitanju prestižne manifestacije iz oblasti kulture u Crnoj Gori. Misija festivala jeste prezentacija i promocija autora, profesionalaca, produkcija i novih trendova u oblasti pozorišnog stvaralaštva za djecu i mlade. Glavne aktivnosti su usmjerene ka tome da podrže različite i raznovrsne pristupe stvaralaštvu za djecu, ohrabre implementaciju interkulturalnog dijaloga u ovoj oblasti i mobilnost radova i profesionalaca, te njeguju vrijednosti mira, tolerancije, edukacije i jednakosti. I ove godine „Kotorski festival pozorišta za djecu” priprema brojne programe u okviru kojih će ugostiti pozorišne predstave iz različitih zemalja svijeta, profesionalne umjetnike i preko 1 000 djece, a sve to na 30 lokacija u Kotoru i Boki.

XXXIII DANI MUZIKE

Mjesto održavanja: Herceg Novi

Vrijeme održavanja: 10 - 20. jul

Herceg Novi postaje epicentar klasične muzike svakog jula, kada se u tom gradu održavaju „Dani muzike” pod vođstvom maestra Borisa Kraljevića, pijaniste svjetskog glasa. Dani muzike postali su dio kulturnog profila u životu Herceg Novog.

SEA DANCE FESTIVAL

Mjesto održavanja: plaža Jaz, Budva
Vrijeme održavanja: 14 – 16. jul

„Sea Dance“ festival, morsko poglavlje čuvenog „EXIT“ festivala, svakog jula ustala crnogorsku obalu trodnevnom festivalskom zabavom koja traje tokom cijelog dana i noći, i nastupima najaktuelnijih svjetskih muzičkih imena. U srcu plaže Jaz, sa kapacitetom od preko 30 000 posjetilaca, glavna festivalska bina, svake godine dočekuje najveća imena svjetske muzičke scene i umjetnike svih žanrova. Ovogodišnje nezaboravno festivalsko ljeto od 14. do 16. jula obilježiće nastup jedne od najznačajnijih muzičkih ikona današnjice, Skrillex-a. Svoje nastupe na Jazu ovog ljeta, između ostalih, potvrdili su i majstori koncertnih nastupa, britanska koncertna atrakcija „Hurts“, kao i hitmejneri Aleks Karas i Dmitri Filatov, vodeći svjetski dubstep DJ i producent Zombob, Andy C, ili kako ga najčešće zovu, otac drum and bass pokreta, Goldie, Shy FX, My Nu Leng, Sub Focus, kao i beogradski sastav S.A.R.S. i katorska klapa Who See. Posjetioci će imati priliku da uživaju u muzičkom programu na još šest bina.

CRMNIČKE SPORTSKE IGRE

Mjesto održavanja: Virpazar, Bar
Vrijeme održavanja: od polovine jula do polovine avgusta, vikendom

Organizator: Lokalna turistička organizacija Bar

Manifestacija takmičarskog karaktera u nekoliko sportskih disciplina. Održava se u Virpazaru, svakog vikenda, od polovine jula do polovine avgusta.

MONTENEGRO SUN REGGAE FESTIVAL

Mjesto održavanja:
Plaža Kamenovo, Budva
Vrijeme održavanja: 23 i 24. jul

Organizator: NVO „Urban kult“ u saradnji sa Turističkom organizacijom Budve

FESTIVAL ULIČNIH PERFORMERA „INART FEST“

Mjesto održavanja: Tivat
Vrijeme održavanja: 28 – 30. jul

Organizator: Turistička organizacija Tivat, firma Koncept plus u saradnji sa NVO „Umjetnička fabrika“

Prvi festival uličnih performera u Crnoj Gori „INART“ održaće se od 28. do 30. jula u Tivtu. Tivatske ulice, trgove i ponte tokom ova tri dana pretvoriće se u pozornicu za muzičare, plesače, pozorišne ansamble, animatore i druge performere.

XV MEĐUNARODNI FESTIVAL KLAPA PERAST

Mjesto održavanja: Perast, Kotor
Vrijeme održavanja: 29 i 30. jul

Međunarodni festival klapa u Perastu će 29. i 30. jula okupiti elitne izvođače i teoretičare klapskog stvaralaštva iz regiona. U takmičarskom dijelu programa, klape će se takmičiti u muškoj, ženskoj i mješovitoj, kao i kategoriji „nova klapska pjesma“ (pjesme napisane za premijerno izvođenje u Perastu).

FAŠINADA

Mjesto održavanja: Kotor
Vrijeme održavanja: 22. jul

Boka Kotorska je neiscrpna riznica predivnih tradicionalnih manifestacija i narodnih običaja. Sigurno jedan od najatraktivnijih je „Fašinada“, drevni bokeljski običaj u slavu Gospe od Škrpjela i vještačkom ostrvu na kojem su zahvalni bokeški pomorci napravili hram Gospi u čast. Ova tradicionalna manifestacija je dobila ime po italijanskoj riječi „fascia“, što znači traka ili povez, a tako je nazvana jer je konvoj barči, okičenih jablanovim granama i napunjenih kamenjem, međusobno povezan. U barkama su samo župnik i muškarci, nasljednici poznatih pomoraca i ugledniji Peraštani, dok ih žene pozdravljaju sa obale. Barke na vesla, svake godine 22. jula u smiraj dana kada zađe sunce, uz pjesmu bugarštica, kreću prema ostrvu da bi ispunili zavještanje svojih predača i izbacili kamenje oko ostrva. Ostrvo je napravljeno krajem 15. vijeka kada je i nastala prvobitna crkva, koja se širila u skladu sa promjenama dimenzija ostrva.

AFTER BEACH PARTIES 2016

Mjesto održavanja: Ulcinj, Bar, Budva, Tivat, Kotor, Herceg Novi
Vrijeme održavanja: jul – avgust

Šesti po redu ljetnji festival „After Beach Parties“, održan je od 15. jula do 17. avgusta 2015. na preko 15 lokacija – plažnih barova na teritoriji Ulcinja, Bara, Budve, Tivta, Kotora, Herceg Novog. Tokom više od 30 dana trajanja, festival je okupio ogroman broj muzičara, DJ-eva iz zemlje, regiona i svijeta sa standardnim fokusom na plažne zabave u poslijepodnevnom časovima.

19. INTERNACIONALNA SMOTRA MODE

Mjesto održavanja: Kotor
Vrijeme održavanja: 29 i 30. jul

Smotra mode se već tradicionalno u julu održava ispred katorske katedrale Svetog Tripuna. Petak i subota rezervisani su za ljubitelje kvalitetnog modnog dizajna.

JADRANSKE IGRE

Mjesto održavanja: Herceg Novi
Vrijeme održavanja: jul – avgust

„Jadranske igre“ projekat su koji se realizuje tokom ljetnjih mjeseci, s ciljem obogaćivanja turističke ponude.

LJETO SA ZVIJEZDAMA

Mjesto održavanja: Bar
Vrijeme održavanja: jul - avgust

Tokom jula i avgusta, Turistička organizacija Bar organizuje muzičke koncerte sa izvođačima iz Crne Gore i nekadašnjih republika bivše Jugoslavije. Koncerti se održavaju na šetalištu kralja Nikole u Baru.

GASTRO VEČERI „LJETO DOBROG UKUSA“

Mjesto održavanja: Tivat
Vrijeme održavanja: jul - avgust

Manifestacija koja već dvije godine izaziva veliku pažnju i interesovanje turista ima za cilj promociju cjelokupne turističke ponude Tivta, posebno gastrokulturnih vrijednosti, kao i promociju Tivta kao destinacije za svačiji ukus i džep. Gastro manifestacija „Ljeto dobrog ukusa“ zamišljena je kao svojevrsna fešta na kojoj će se, prije svega, svi dobro zabaviti i družiti. Manifestacija se održava na različitim lokacijama na teritoriji opštine Tivat, u restoranima, konobama, hotelima, na brodu Vodena Kočija i uvijek obećava dobru zabavu, bogate trpeze različitim specijalitetima mediteranske kuhinje, jela od žučenice iz programa „Žučenica fest“, uz igru Folklornog ansambla i vesele zvuke muzike.

WHITE FIELD JAZZ FESTIVAL

Mjesto održavanja: Bijelo Polje
Vrijeme održavanja: prva polovina jula

Festival džez muzike biće održan na Trgu slobode u Bijelom Polju, početkom jula.

DANI PLANINSKOG CVIJEĆA

Mjesto održavanja: Žabljak
Vrijeme održavanja: 10 - 17. jul

Ova manifestacija obuhvata Izložbe planinskog cvijeća, domaće radinosti i nacionalnih specijaliteta sa područja Durmitora, kao i likovne kolonije i pjesničke večeri posvećene Durmitoru. U okviru ove manifestacije se, tradicionalno, 12. jula (na Petrovdan), organizuje i vjenčanje na Crnom jezeru, u saradnji sa Upravom Nacionalnog parka „Durmitor“. Takođe, ova manifestacija obuhvata i turnire u malom fudbalu, takmičenja u skoku u dalj, bacanju kamena s ramena i sportskom ribolovu, a 13. jula se tradicionalno organizuje i trka brdsko-planinskih konja. Tokom trajanja ove manifestacije, Planinarsko-sportsko društvo „Durmitor“ sa Žabljaka organizuje planinarski pohod na Bobotov kuk.

UDAHNI KOLAŠIN

Mjesto održavanja: Kolašin
Vrijeme održavanja: početak jula i druga polovina avgusta

Organizator: Društvo prijatelja Kolašina, Opština Kolašin i Lokalna turistička organizacija Kolašin.

Manifestacija se održava na glavnom gradskom trgu i zvanično označava početak ljetnje turističke sezone. Na glavnom gradskom trgu biće izloženo sve najbolje što Kolašin može da ponudi, pa će tom prilikom posjetioci moći da probaju domaće poljoprivredne proizvode, zdravu ekološku hranu sa kolašinskih planina i upoznaju običaje ovog kraja. Turistička privreda grada predstaviće bogatu ponudu aktivnog i planinarskog turizma. Cilj ove manifestacije je da predstavi grad i istakne ono čime grad raspolaže, a to su izvanredna prirodna bogatstva, raskošne planine i nacionalni parkovi.

VIII MEĐUNARODNI KUP U SKOKOVIMA SA MOSTA U TARU „STARI MOST 2016“

Mjesto održavanja: Stari most, Mojkovac
Vrijeme održavanja: prva polovina jula

Organizator: Lokalna turistička organizacija Mojkovac

Ova smotra nije važna samo za lokalnu turističku organizaciju i opštinu Mojkovac, već za cijelu Crnu Goru jer je to jedina sportska manifestacija ovog tipa u našoj zemlji. Stari most predstavlja simbol grada Mojkovca i njegove graditeljske karakteristike potiču iz doba stare antike, dok je most urađen početkom 30-ih godina prošlog vijeka sa rasponom luka od 50 metara i jedan je od prvih mostova koji je premostio rijeku Taru. Manifestaciju, koja je postala prepoznatljiv znak mojkovačkog ljeta, i ove godine organizuje lokalna turistička organizacija.

UŠĆE FEST

Mjesto održavanja: na ušću rijeke Bistrice i Lima, Bijelo Polje
Vrijeme održavanja: druga polovina jula

Cilj ovog festivala jeste da privuče pažnju velikog broja ljudi, pa je tako dobio status jednog od posjećenijih festivala na sjeveru Crne Gore. Festival „Ušće fest Bijelo Polje“ pomjera i briše granice i povezuje ljude različitih vjera i kultura. Stvoren je festival koji pripada isključivo mladima, a sa druge strane festival je otvoren za sve ljude dobre volje, bez obzira na godine.

ČIKER MTB MARATHON 2016

Mjesto održavanja: Kraljevo - Čačak - Ivanjica - Nova Varoš - Sjenica - Prijepolje - Pljevlja - Bijelo Polje

Vrijeme održavanja: 26. jun - 1. jul

Maraton je zapravo sportsko-turistička priča, koji ima za cilj da ljude odvede na destinacije koje bi oni teško mogli sami da pronađu i da uživaju u njima, kao i druženje i upoznavanje ljudi sa turističkim potencijalima opštine Bijelo Polje i okoline, i teritorija kroz koje prolaze.

SUMMER TANGO CAMP

Mjesto održavanja: Kolašin
Vrijeme održavanja: 29. jul - 14. avgust

Organizator: Lokalna turistička organizacija Kolašin, NVO „Društvo prijatelja Kolašina“, Opština Kolašin i NVO „Tango Natural Montenegro“

„Montenegro Mountain Summer Tango Camp Kolašin“ je događaj namijenjen svima onima koji vole tango, planine i dobro druženje. Pored svakodnevnih tango aktivnosti, otprilike svakog drugog dana organizuju se zabavne i zanimljive planinarske ture ali istovremeno nude i različite alternative za sve one koji žele da ostanu da plešu ili se bave nečim drugim. Sastavni dio programa su i biciklističke ture, sportsko penjanje na prirodnim stijenama, jahanje, streličarstvo, časovi joge, čakare, rad na tijelu, „Baletan-glo plesni program za djecu“, botaničke ture...

DANI BOROVNICE

Mjesto održavanja: Plav
Vrijeme održavanja: kraj jula

Organizator: Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Lokalna turistička organizacija Plav, Opština Plav

Manifestacija „Dani borovnice“ se u Plavu održava već 15 godina zaredom i prerasla je u internacionalnu manifestaciju. U okviru manifestacije „Dani borovnice“ održava se i izložba meda i pčelinjih proizvoda, te defilei beračica, koncerti, berba borovnica, promocija proizvoda od borovnice i niz drugih sportskih i kulturnih događaja. „Dani borovnice“ proglašeni su za najbolju turističku manifestaciju u Crnoj Gori, i dobitnici su Crnogorskog Oskara za 2011. godinu.

BERANSKO LJETO

Mjesto održavanja: Centar za kulturu, Polimski muzej, Berane
Vrijeme održavanja: jul – avgust

Organizator:
Centar za kulturu, Polimski muzej,
JU „Sportski centar“

Manifestacija je kulturno - zabavnog karaktera i obuhvata pozorišne predstave, pjesničke večeri, izložbe slika, kao i sportska dešavanja.

GUSINJSKO LJETO

Mjesto održavanja: Plav
Vrijeme održavanja: jul – avgust

„Gusinjsko ljeto“ je manifestacija u kojoj svako može pronaći nešto za sebe. Kulturni sadržaj manifestacije je predviđen na taj način da ga većinom čine autori porijeklom iz Gusinja, što daje poseban pečat ovoj manifestaciji i podstiče stvaralaštvo ljudi iz ovog kraja. To je manifestacija koja obuhvata sva kulturna, i sportska dešavanja u Gusinju.

DANI BALONARSTVA

Mjesto održavanja: Rožaje
Vrijeme održavanja: krajem jula

PODGORIČKO KULTURNO LJETO

Mjesto održavanja: Podgorica
Vrijeme održavanja: početak juna do septembra

Svima onima koje ljeto „zatekne“ u Podgorici dobro su poznate „ključne tačke“ u gradu, gdje mogu provesti ugodne duhovne trenutke uz dobar koncert, pozorišnu predstavu, izložbu, književno veče ili film.

MEĐUNARODNI KNJIŽEVNI FESTIVAL KRATKE PRIČE “ODAKLE ZOVEM”

Mjesto održavanja: Podgorica
Vrijeme održavanja: 27. jun - 1. jul

Glavni grad je pokrovitelj manifestacije „Međunarodni književni festival kratke priče Odakle zovem“, koju realizuje knjižara „Karver“ od 27. juna do 1. jula, a koja je oblikovana kao kulturna manifestacija od regionalnog i međunarodnog značaja.

LJETO U PRIJESTONICI

Mjesto održavanja: Ljetnja pozornica, Cetinje
Vrijeme održavanja: 27. jun - 5. septembar

Za program „Ljeto u Prijestonici“ pažljivo se osmišljavaju i prepliću kulturna, sportska, promotivna, zabavna i druga dešavanja. U okviru ove manifestacije svake godine nastupaju poznati izvođači iz zemlje i regiona.

OBALA FEST

Mjesto održavanja: Kafe Obala, Danilovgrad
Vrijeme održavanja: 05 i 06. avgust

Organizator: NVO „Muzika alternativa kultura“ uz podršku Turističke organizacije Danilovgrad i Centra za kulturu Danilovgrada.

Ovogodišnje izdanje manifestacije „Obala fest“ održaće se 5. i 6. avgusta u bašti danilovgradskog kafea „Obala“. U Danilovgradu će tokom ova dva dana nastupiti poznata imena sa crnogorske i regionalne rep, rok i elektronske scene. Festival je zasnovan na promociji domaće scene i aktuelnih izvođača iz inostranstva, a održava se u prelijepom ambijentu na obali rijeke Zete.

MONTENEGRO TROPHY JEEP RALLY

Mjesto održavanja: Nikšić
Vrijeme održavanja: 1. jul

Vožnja džipovima po makadamskim putevima koji vode po najzabačenijim djelovima crnogorskih planina.

ZABORAVLJENI RAJ

Mjesto održavanja: Morakovo, Nikšić
Vrijeme održavanja: 1. jul

Tradicionalna manifestacija koja uključuje takmičenje u planinskom biciklizmu, narodne igre, gastro ponudu i zabavne sadržaje.

INTERNACIONALNI FESTIVAL FOLKLORA

Mjesto održavanja: Cetinje
Vrijeme održavanja: 28. jul - 1. avgust

Učesnici su ansambli iz 6 zemalja (Srbija, Bugarska, Grčka, Turska, Sicilija i Nigerija) i 4 ansambli iz različitih vjeroispovijesti u Crnoj Gori.

MIRIS LIPA I MEDA

Mjesto održavanja: Baošića pazar, Cetinje

Vrijeme održavanja: 12. jul

Manifestacija se tradicionalno održava na Balšića pazaru, na dan Svetog Petra Cetinjskog. U ovoj manifestaciji učestvuje veliki broj izlagača iz zemlje i regiona, koji predstavljaju svoje ponude pčelinjih proizvoda i pčelarske opreme. Izložba je obogaćena izlaganjem domaćih rukotvorina i suvenira kao i bogatim kulturno-umjetničkim programom. Manifestacija „Miris lipa i meda“ jedan je od najznačajnijih pčelarskih događaja u zemlji i šire, a o tome govori i činjenica da je broj učesnika i posjetilaca svake godine u porastu. U sklopu programa priređuje se i bogat kulturno-umjetnički program.

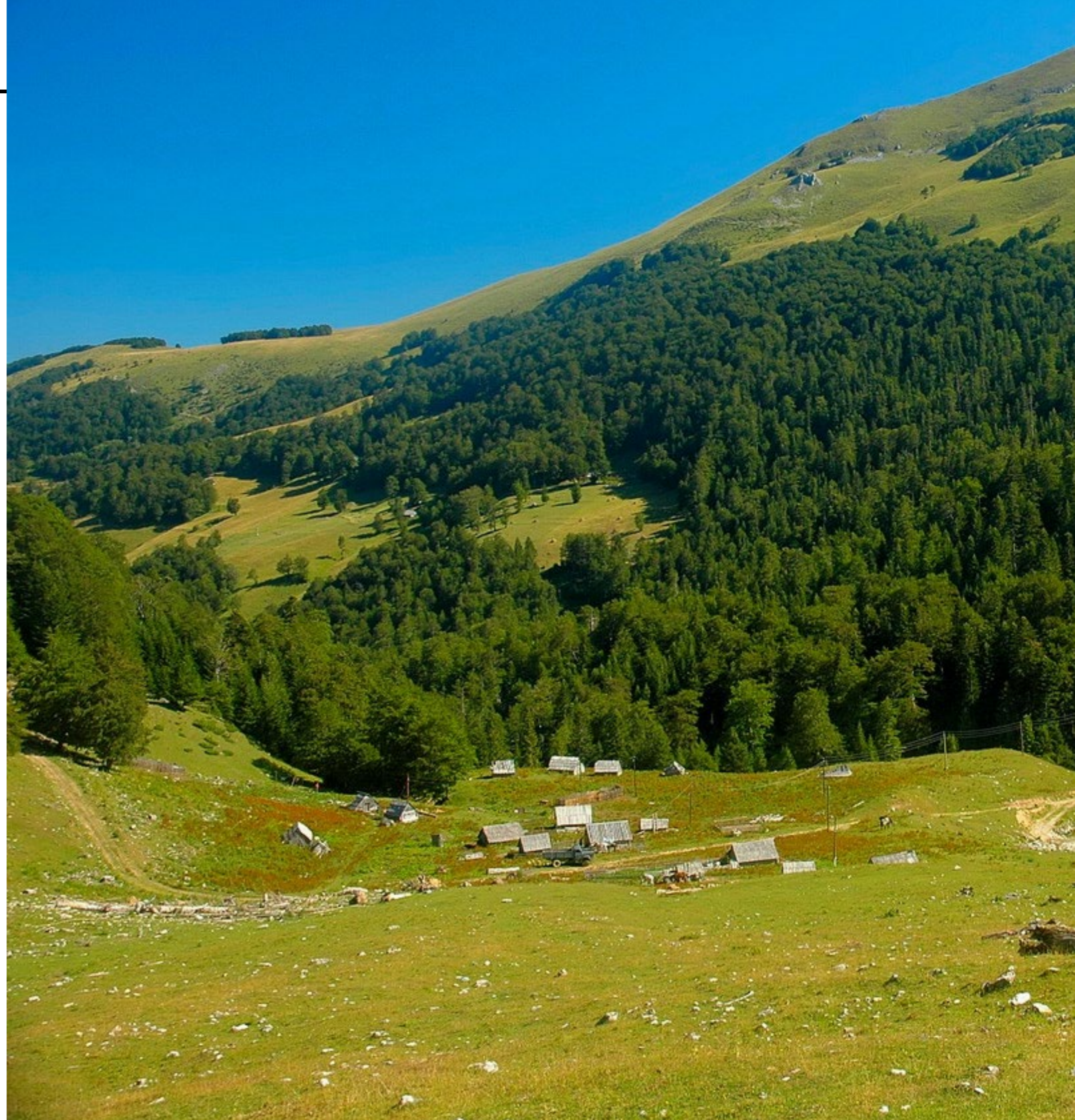
VITEŠKE IGRE CRNE GORE

Mjesto održavanja: Ivanova korita, Nacionalni park Lovćen, Cetinje

Vrijeme održavanja: 13. jul

„Viteške igre Crne Gore“ tradicionalno će biti održane 13. jula na Ivanovim Koritima. Igre se organizuju u okviru programa „Ljeto u Prijestonici“, u organizaciji Mjesne zajednice Njeguši, a pod pokroviteljstvom Prijestonice Cetinje i Turističke organizacije Prijestonice Cetinje.

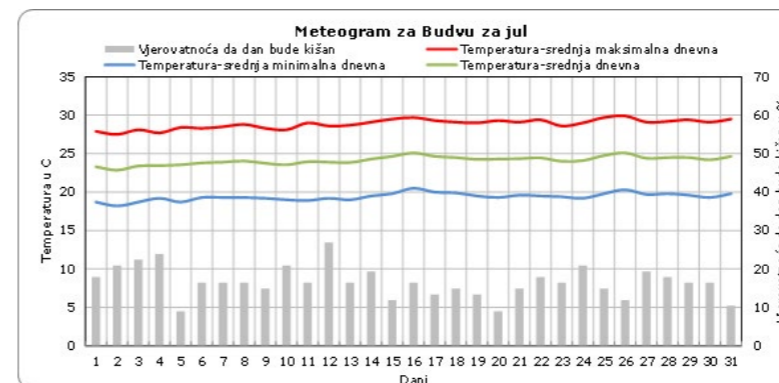

METEOROLOŠKE KARAKTERISTIKE

Za period
jul 2016.

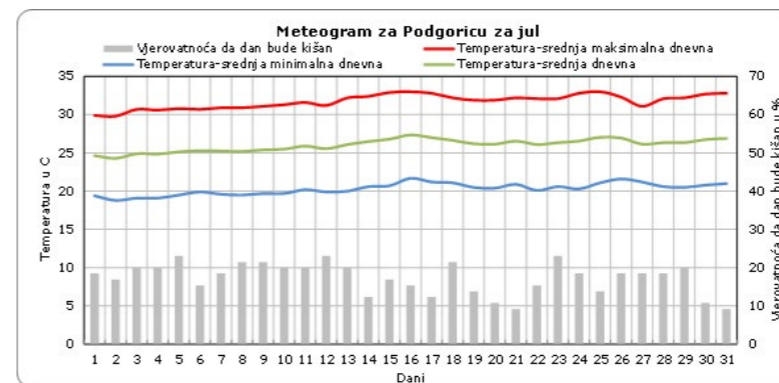
METEOGRAM ZA BUDVU

Prosječna maksimalna dnevna temperatura iznosi 28.9C ±0.6C. Dok srednja minimalna dnevna (noćna-jutarnja) iznosi 19.4C ±0.5C, srednja dnevna temperatura je 24.1C ±0.5C. Klimatski normalno je da temperatura vazduha tokom dana bude u intervalu od 27.3C do 30.4C.

Prosječna dnevna vjerovatnoća da dan bude kišan iznosi oko 16.6% ±4.1%, i ona se uglavnom kreće između 10% i 20%. Samo u 6 dana, vjerovatnoća da budu kišni dostiže i prelazi 20%, ali ne dostiže 30%. Takođe, vjerovatnoća da dan bude kišan na primorju je najmanja, a zatim povećava u središnjem dijelu, dok je najviša u planinskom dijelu.

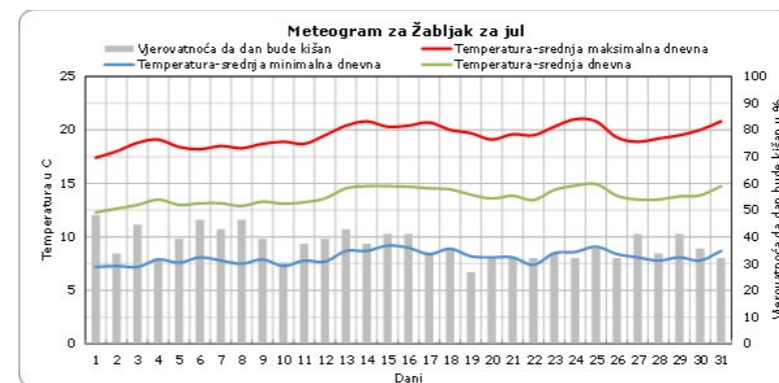
METEOGRAM ZA PODGORICU

Prosječna maksimalna dnevna temperatura iznosi 31.7C ±0.9C. Dok srednja minimalna dnevna (noćna-jutarnja) iznosi 20.3C ±0.8C, srednja dnevna temperatura je 26.0C ±0.8C. Klimatski normalno je da temperatura vazduha tokom dana bude u intervalu od 29.8C do 34.0C.

Za ovu oblast vezuje se veliki broj tropskih dana, pa se, u prosjeku, vjerovatnoća da dan bude tropski kreće oko 80%. Prosječna dnevna vjerovatnoća da dan bude kišan iznosi oko 17.3% ±4.1%, i ona se uglavnom kreće između 10% i 20%. Oko 12 dana ima 20% vjerovatnoću da budu kišni.

METEOGRAM ZA ŽABLJAK

Prosječna maksimalna dnevna temperatura iznosi 19.4C ±0.9C. Dok srednja minimalna dnevna (noćna-jutarnja) iznosi 8.1C ±0.6C, jutro su prilično svježa u planinskom dijelu. Srednja dnevna temperatura je 13.8C±0.7C.

Klimatski normalno je da temperatura vazduha tokom dana bude u intervalu od 16.6C do 22.2C. Prosječna dnevna vjerovatnoća da dan bude kišan iznosi oko 37.2% ±5.4%, a ona se uglavnom kreće između 10% i 20%. Za oko 10 dana postoji prilično velika vjerovatnoća, odnosno 40%, da budu kišni.

TURISTIČKI PROMET

BROJ TURISTA I NOĆENJA
januar – maj
2016/2015.

Prema posljednjim zvaničnim podacima za period od januara do maja 2016. godine, u Crnoj Gori je zabilježen rast broja turista za 7,56% i rast broja ostvarenih noćenja za 7,13% u odnosu na isti period prethodne godine.

BROJ TURISTA	januar – maj 2015.	januar – maj 2016.	INDEX 16/15
Domaći	35 324	34 258	96.98
Strani	173 739	190 607	109.71
UKUPNO	209 063	224 865	107.56

Izvor: MONSTAT

BROJ NOĆENJA	januar – maj 2015	januar – maj 2016.	INDEX 16/15
Domaći	128 073	118 021	92.15
Strani	694 946	763 684	109.89
UKUPNO	823 019	881 705	107.13

Izvor: MONSTAT

Posmatrano po vrstama objekata za smještaj, tokom prvih pet mjeseci 2016. godine, u hotelima i ostalim objektima kolektivnog smještaja boravilo je 8,16% više turista, koji su ostvarili 6,72% više noćenja, u odnosu na isti period prethodne godine.

Takođe, u periodu od januara do maja 2016. godine, u individualnom smještaju ostvareno je povećanje prometa u odnosu na uporedni prošlogodišnji period, i to turista više za 4,79% i noćenja za 7,77%.

BROJ TURISTA	januar – maj 2015.	januar – maj 2016.	INDEX 16/15
Hoteli i kolektivni smještaj	171 890	185 912	108.16
Individualni smještaj	37 173	38 953	104.79
UKUPNO	209 063	224 865	107.56

Izvor: MONSTAT

BROJ NOĆENJA	januar – maj 2015.	januar – maj 2016.	INDEX 16/15
Hoteli i kolektivni smještaj	503 273	537 114	106.72
Individualni smještaj	319 746	344 591	107.77
UKUPNO	823 019	881 705	107.13

Izvor: MONSTAT

AERODROMI CRNE GORE

U maju tekuće godine na aerodromima Crne Gore registrovano je povećanje prometa aviona za 6,93% kao i povećanje broja putnika za 7,07% u odnosu na isti period prethodne godine.

Broj avio letova	maj 2015.	maj 2016.	INDEX 16/15
Podgorica	458.5	495	107.96
Tivat	400	423	105.75
UKUPNO	858.5	918	106.93

Promet putnika	maj 2015.	maj 2016.	INDEX 16/15
Podgorica	58 495	66 841	114.27
Tivat	56 760	56 557	99.64
UKUPNO	115 255	123 398	107.07

MONTENEGRO AIRLINES

U maju tekuće godine broj putnika Montenegro Airlines-a na letovima u redovnom saobraćaju veći je za 2 394, odnosno 5,6% u odnosu na isti period 2015. godine. Rezultat je ostvaren na 9 letova više u odnosu na isti period prethodne godine. Prosječan faktor popunjenosti putničke kabine /load faktor/ iznosio je 67%, za razliku od prethodne godine kada je iznosio 64%.

Redovan avio-saobraćaj	maj 2015.	maj 2016.	INDEX 16/15
Broj letova	584	593	101.54
Promet putnika	42 490	44 884	105.63

DRUMSKI GRANIČNI PRELAZI

U maju tekuće godine na drumskim graničnim prelazima u Crnoj Gori zabilježeno je povećanje broja motornih vozila za 9,29%, kao i povećanje broja putnika za 9,83% u odnosu na isti period prethodne godine.

Promet	maj 2015.	maj 2016.	INDEX 16/15
Motorna vozila	288 635	315 460	109.29
Putnici	861 949	946 713	109.83

TUNEL SOZINA

U maju tekuće godine Monteput doo (tunel Sozina) bilježi povećanje prometa vozila kroz tunel Sozina za 27,41%, kao i povećanje prihoda za 18,57% u odnosu na isti period prethodne godine.

Promet	maj 2015.	maj 2016.	INDEX 16/15
Broj vozila	174 204	221 948	127.41
Prihod (€)	638,838	757,487	118.57

NACIONALNI PARKOVI CRNE GORE

U maju tekuće godine Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore bilježi povećanje broja posjetilaca za 8,90% u odnosu na isti period prethodne godine, kao i povećanje prihoda za 8,68% u odnosu na isti period prethodne godine.

Promet	maj 2015.	maj 2016.	INDEX 16/15
Broj prodatih ulaznica	20 205	22 003	108,90
Prihod (€)	59,639.50	64,817.00 €	108,68

ROAMING USLUGE

Mobilni operatori prisutni na crnogorskom tržištu (T-mobile, Telenor i Mtel), u prvih pet mjeseci tekuće godine zabilježili su ukupno 989 541 korisnika roaming usluga, dok je u istom periodu prethodne godine u Crnoj Gori usluge roaminga koristilo 911 302 posjetilaca, što je za 8,6% korisnika roaming usluga više, u odnosu na isti period prethodne godine.

	januar - maj 2015.	januar- maj 2016.	INDEX 16/15
Korisnici roaming usluga	911 302	989 541	108.6

U periodu od januara do tekuće godine, sagledano stanje na cjelokupnom tržištu pokazuje da se povećao broj korisnika roaming usluga iz zemalja: Rusija (9,5%), Njemačka (9,5%), Francuska (15,7%), Bjelorusija (18,8%), Austrija (11,6%), Grčka (16,7%), Švedska (4,1%), Srbija (4,4%), Bosna i Hercegovina (5,5%), Hrvatska (3,2%), kao i Turska, Norveška, Brazil, Belgija, Kina, SAD, UK i dr., što je jedan od pozitivnih pokazatelja trendova u turizmu.

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

